

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i:	Pwyllgor Gwaith
Dyddiad:	14 Chwefror, 2017
Pwnc:	Strategaeth a Gweledigaeth Twf ar gyfer Economi Gogledd Cymru
Aelod(au) Portffolio:	Arweinydd y Cyngor, y Cynghorydd Ieuan Williams
Pennaeth Gwasanaeth:	Prif Weithredwr
Awdur yr Adroddiad: Rhif Ffôn: E-bost:	Prif Weithredwr
Aelodau Lleol:	

A – Argymhelliad/Argymhellion a Rheswm/Rhesymau
<p>1.0 Crynodeb Gweithredol</p> <p>1.1 Mabwysiadodd y Pwyllgor Gwaith ddogfen <i>Gweledigaeth Twf ar gyfer Economi Gogledd Cymru</i> ym mis Medi 2016. Mae'r weledigaeth yn nodi uchelgais strategol glir ar gyfer Gogledd Cymru o ran datblygu isadeiledd, sgiliau a chyflogaeth, ynghyd â thwf busnesau. Mae Pwyllgorau Cabinet y pum Cyngor partner yn y rhanbarth wedi mabwysiadu'r strategaeth hefyd.</p> <p>1.2 Mae Gogledd Cymru wedi cael gwahoddiad ffurfiol i ddatblygu'r strategaeth i greu 'Cais Twf' ar gyfer buddsoddiad cenedlaethol a rhoi pwerau i'r rhanbarth gan Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru. Mae ein gwaith rhanbarthol yn rhedeg ochr yn ochr â datblygu a chytuno cynigion twf ar gyfer rhanbarthau o Loegr a de Cymru.</p> <p>1.3 Mae gwaith yn parhau i flaenoriaethu cynnwys y strategaeth i'w chynnwys mewn cais ffurfiol. Mae'r chwe chyngor wedi dod i gytundeb amlinellol ar fodel llywodraethu ar gyfer y strategaeth economaidd ranbarthol.</p> <p>1.4 Mae'r model llywodraethu rhanbarthol a ffefrir, sef Cydbwyllgor statudol, wedi'i nodi yn yr adroddiad (Rhan B).</p> <p>2.0 Manylion yr Adroddiad</p> <p>2.1 Mae'r ddogfen a fabwysiadwyd, sef <i>Gweledigaeth Twf ar gyfer Economi Gogledd Cymru</i> ynghlwm er gwybodaeth. Mae'r weledigaeth yn nodi uchelgais glir ar gyfer Gogledd Cymru ar gyfer datblygu isadeiledd, sgiliau a chyflogaeth a thwf busnesau. Mae'r strategaeth yn anelu at gynyddu gwerth yr economi ranbarthol o £12.8 biliwn i £20 biliwn erbyn 2035 a chreu 120,000 o gyfleoedd cyflogaeth newydd.</p>

2.2 Mae Llywodraeth y DU wedi gwahodd rhanbarthau dethol o Loegr, ardal Dinas Caerdydd ac Ardal Ddinesig Bae Abertawe i ddatblygu 'Ceisiadau Twf' i'w cymeradwyo. Gwahoddwyd Gogledd Cymru i ddatblygu cais yng nghanol 2016. Mae'r ymrwymiad hwn gan y Llywodraeth i gefnogi cais rhanbarthol wedi ei ail-gadarnhau yn y datganiad a wnaed gan y Canghellor yn yr hydref.

2.3 Mae Cais Twf yn gynnig ffurfiol ar gyfer buddsoddiad gan Lywodraeth ac am bwerau datganoledig. Mae'n rhaid i ranbarthau sy'n gwneud cais sicrhau bod ganddynt fodel llywodraethu cyfreithiol, gwydn ac atebol i gynllunio a gweithredu'r strategaeth. Disgwylir i ranbarthau fod yn barod i fuddsoddi yn eu strategaethau eu hunain, ochr yn ochr â'r Llywodraeth(au), ar ffurf dyraniadau cyfalaf, rhannu benthyca cyfalaf, defnyddio tir ac asedau a darparu adnoddau ar gyfer capasiti proffesiynol a phrosiect. Bydd gan bob cais amcanion a thargedau a negodwyd. Mae Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru yn ymwneud â'r broses ymgeisio ar gyfer Gogledd Cymru, Ardal Dinas Caerdydd a Rhanbarth Bae Abertawe.

2.4 Ar gyfer Gogledd Cymru mae'r Llywodraeth yn disgwyl cydgyllunio strategol agos â Gogledd-Orllewin Lloegr a chyda'r rhwydwaith Pwerdy'r Gogledd. Mae ein gweledigaeth a'n strategaeth yn adeiladu ar y cynghreiriau cryf a'r cydgyllunio o fewn y rhanbarth, a hynny drwy waith Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru, ac ar draws y ffin drwy Gynghair Merswy-Dyfrdwy a gwaith ar y cyd gyda Phartneriaeth Menter Leol Warrington a Sir Gaer. Mae cynigion twf Gogledd Cymru a Sir Gaer a Warrington yn cael eu datblygu gyda'i gilydd ac mae cyd-ddibyniaeth o ran eu llwyddiant. Mae Gogledd Cymru hefyd yn gwneud cyfraniadau i strategaeth ehangach y rhwydwaith Pwerdy'r Gogledd, er enghraifft drwy enwebu safleoedd strategol ar gyfer twf busnes a mewnfuddsoddi. Mae isadeiledd a chysylltedd ffyrdd a rheilffyrdd, a chynlluniau trafniadaeth ehangach, gan gynnwys llwybrau bysus, yn ganolog i'r strategaeth. Mae'r Cynllun Trac Twf 360 sy'n gwneud yr achos dros fuddsoddi mewn rheilffyrdd ar sail drawsffiniol yn mynd rhagddo drwy brosesau'r Llywodraeth ar gyfer y camau gwneud achos a gwneud penderfyniadau.

2.5 Cefnogir y strategaeth gan arweinwyr a phrif weithredwyr y chwe awdurdod unedol yn y rhanbarth, Cyngor Busnes Gogledd Cymru, Prifysgol Bangor, Prifysgol Glyndŵr, Coleg Cambria a Grŵp Llandrillo - Menai (Coleg). Mae Gogledd Cymru yn rhanbarth unedig gydag ymdeimlad cryf o hunaniaeth. Mae'r strategaeth hefyd yn cael ei chefnogi gan Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru sy'n cynnwys aelodaeth eang o blith y trydydd sector, y sector cyhoeddus, y sector preifat ac addysg. Bydd y Bwrdd Uchelgais Economaidd yn parhau i fod yn rhwydwaith rhanddeiliaid pwysig. Disgwylir i Lywodraeth leol arwain y gwaith o gynllunio a gweithredu'r strategaeth ac mae rôl ganolog llywodraeth leol yng Nghymru o ran cynllunio rhanbarthol wedi cael ei hatgyfnerthu gan ddatganiadau a wnaed gan yr Ysgrifennydd Cabinet dros Lywodraeth Leol a Chyllid, ac yn fwy diweddar yn y papur gwyn ar ddiwygio llywodraeth leol. Ochr yn ochr â'r Bwrdd Uchelgais Economaidd, mae angen model llywodraethu cyfreithiol, gwydn ac atebol ar gyfer y camau hollbwysig, sef (1) datblygu Cais Twf ffurfiol o'r strategaeth (2) cytuno cynllun buddsoddi a (3) sefydlu a goruchwylio cynllun gweithredu

2.6 Yn y cyfnod interim cyn yr etholiadau lleol gwneir gwaith ar gyfansoddiad drafft a Chytundeb Rhyng-Awdurdod.

2.7 Mae gwaith yn parhau i baratoi ar gyfer Cais Twf ffurfiol gyda gweision sifil a disgwylir y bydd trafodaethau ffurfiol ynghylch cais yn dechrau erbyn mis Gorffennaf unwaith y bydd y Cydbwyllgor wedi ei sefydlu.

ARGYMHELLIAD

A1. Cymeradwyo'r model llywodraethu rhanbarthol a ffefrir, sef Cydbwyllgor statudol ar gyfer datblygiad pellach.

A2. Gwahodd y Cyngor newydd i ymrwymo i fodel Cydbwyllgor statudol gyda'r pum cyngor partner, o fewn tri mis cyntaf y Cyngor newydd, unwaith y bydd cyfansoddiad manwl a chytundeb rhyng-awdurdod ar gael.

B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd eich rhesymau dros eu gwrthod ac/neu ddewis yr opsiwn hwn?

Mae yna ychydig o fodelau llywodraethu gwahanol ar gael i'r chwe chyngor. Er y gallai model awdurdodau cyfun fod yn bosib yn y dyfodol, fel sy'n gynyddol boblogaidd yn Lloegr, nid oes capasiti deddfwriaethol ar gyfer y model hwn yng Nghymru ar hyn o bryd. Y model llywodraethu a ffefrir ac a argymhellir gan arweinwyr a phrif weithredwyr y Cyngorau partner, ac a gefnogir yn anffurfiol gan weision sifil Lywodraeth Cymru, Swyddfa Cymru ac adrannau Llywodraeth y Deyrnas Unedig yw Cydbwyllgor statudol.

Mae'r model Cydbwyllgor statudol yn fodel dibynadwy a hysbys. Fodd bynnag, mae ganddo gyfyngiadau. Er mwyn cefnogi'r Cydbwyllgor bydd angen enwebu awdurdod i ddarparu cymorth cyfreithiol, ysgrifenyddol a gweinyddol ac enwebu un neu ddau o awdurdodau lletyol hefyd ar gyfer y swyddogion proffesiynol a fydd yn rheoli'r rhaglenni a'r prosiectau o fewn y strategaeth. Gallai cael mwy nag un awdurdod lletyol fod yn fodel mwy ymarferol gan y bydd yna sawl swyddogaeth i'w goruchwyllo - sef datblygu economaidd, trafnidiaeth a sgiliau. Mae Cydbwyllgorau yn fodel cyfarwydd yn y rhanbarth ac mae enghreifftiau diweddar yn cynnwys y Consortiwm Gwella Ysgolion GWE a Phrosiect Trin Gwastraff Gweddilliol Gogledd Cymru. Enghraifft berthnasol arall o'r gorffennol yw Taith, sef y cyn-gonsortiwm trafnidiaeth.

Amlinellir y cylch gorchwyl arfaethedig isod. Bydd y Cydbwyllgor angen cyfansoddiad, a fydd yn cynnwys y cylch gorchwyl ar gyfer ei swyddogaethau, ac fe'i gefnogir gyda Chytundeb Rhyng-Awdurdod, sef cytundeb sy'n nodi sut y bydd y Cydbwyllgor yn cael ei lywodraethu, y cyfyngiadau o ran gwneud penderfyniadau a'r materion sydd wedi eu neilltuo i'r cyngorau unigol i'w cymeradwyo, rolau awdurdodau lletyol, maint y cyfraniadau i'r Cydbwyllgor a'r awdurdodau lletyol gan y cyngorau a sut y bydd risgiau a manteision yn cael eu rhannu.

Argymhellir mai arweinwyr pob un o'r chwe chynghor fydd aelodaeth y Cyd-Bwyllgor. Byddai gan bob arweinydd ddirprwy enwebedig. Byddai'r pwyllgor yn cael ei gynghori gan weithwyr proffesiynol arweiniol a'r prif weithredwyr. Mae opsiwn i gyfethol cynrychiolydd o sefydliadau partner allweddol gan gynnwys Cyngor Busnes Gogledd Cymru, y sector addysg uwch a'r sector addysg bellach. Bydd perthynas waith agos gyda Phartneriaeth Menter Leol Warrington a Swydd Gaer yn bwysig hefyd a chynigir rhyw fath o grŵp cydlynu ar y cyd trawsffiniol na fydd ganddo bwerau i wneud penderfyniadau.

Cylch Gorchwyl Amlinellol

Swyddogaethau

- Strategaeth a chynllunio twf economaidd
- Blaenoriaethu isadeiledd a chynllunio
- Cynllunio a neilltuo tir strategol
- Cynllunio a chomisiynu materion trafndiaeth
- Strategaeth cynllunio a chomisiynu sgiliau
- Ychwanegir rhai eraill wrth i bwerau gael eu datganoli

Strategaeth

- Gosod cyfeiriad ar gyfer y strategaeth ranbarthol
- Parhau i asesu tystiolaeth o'r angen rhanbarthol fel sail i'r strategaeth
- Pennu blaenoriaethau a chynlluniau buddsoddi i gyflawni'r strategaeth

Blaenoriaethu

- Blaenoriaethu cynlluniau cyfrannol
- Datblygu Achos busnes a gwneud achos ar gyfer cynlluniau a flaenoriaethir
- Proffilio a blaenoriaethu buddsoddi
- Sicrhau cytundebau buddsoddi

Cynrychiolaeth

- Ymgysylltu a rheoli'r berthynas gyda phartneriaid rhanbarthol
- Ymgysylltu a rheoli'r berthynas gyda phartneriaid ar draws y ffin
- Eiriolaeth a lobïo gyda Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU, Gweinidogion a grwpiau gwleidyddol
- Cysylltiadau gyda'r cyhoedd a'r cyfryngau a'r proffil

Perfformiad

- Rheoli perfformiad o ran gweithredu'r strategaeth
- Goruchwylio perfformiad yn erbyn cerrig milltir allweddol a mesurau canlyniadau
- Sicrhau y rheolir y rhaglen mewn modd strategol, a sicrhau adnoddau i ddatblygu a rheoli prosiectau i weithredu cynlluniau cyfrannol

Atebolrwydd

- Adrodd i'r chwe awdurdod lleol
- Adrodd i'r partneriaid rhanbarthol ar berfformiad, perfformiad buddsoddi a rheoli risg
- Adrodd i Lywodraeth Cymru ar berfformiad a'r defnydd effeithiol o'u buddsoddiad
- Adrodd i Lywodraeth y DU ar berfformiad a'r defnydd effeithiol o'u buddsoddiad

Enghreifftiau o benderfyniadau a neilltuir i gynghorau unigol i'w cymeradwyo yw : -

- Cytuno ar y swyddogaethau a roddir i'r Cyd-bwyllgor
- Cytuno cyfraniadau blynyddol i'r Cyd-Bwyllgor a'r awdurdodau lletyol
- Ymrwymadau buddsoddi a benthyca a lefelau risg
- Dyrannu tir ac asedau eraill ar gyfer cronni adnoddau

Datblygir cyfansoddiad manwl a Chytundeb Rhyng-Awdurdod yn barod ar gyfer tymor y Cynghorau newydd. Bydd Prif Weithredwyr, swyddogion arweiniol priodol yn y maes datblygu economaidd, Swyddogion Monitro a Rheolwyr Cyllid / Swyddogion Adran 151 yn rhan o'r gwaith hwn.

C – Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Mater i'r Pwyllgor Gwaith yw'r penderfyniad posib i fod yn rhan o fodel Cydbwyllgor. Mae posibilrwydd hefyd o gyfraniad ariannol tuag at weithrediad y Cyd-Bwyllgor.

CH – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Ydi.

D – A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Nid oes goblygiadau o ran adnoddau yn y cyfnod cynnar hwn. Bydd cost ar gyfer gwasanaethu'r Cyd-Bwyllgor, a chostau mwy sylweddol ar gyfer rheoli rhaglenni a phrosiectau i ddatblygu a gweithredu'r strategaeth. Mae'r costau'n cael eu gwerthuso ymhlith y chwe chyngor

DD – Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?

Beth oedd eu sylwadau?

DD – Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?		Beth oedd eu sylwadau?
1	Prif Weithredwr / Uwch Dim Arweinyddiaeth (UDA) (mandadol)	Y Prif Weithredwr yw awdur yr adroddiad
2	Cyllid / Adran 151 (mandadol)	
3	Cyfreithiol / Swyddog Monitro (mandadol)	
4	Adnoddau Dynol (AD)	Unrhyw oblygiadau staffio yn deillio o fabwysiadu'r model i'w trin yn unol â phrosesau Adnoddau Dynol y Cyngor a statudol.

5	Eiddo	
6	Technoleg Gwybodaeth Cyfathrebu (TGCh)	
7	Sgriwtini	
8	Aelodau Lleol	
9	Unrhyw gyrff allanol / arall/eraill	

E – Risgiau ac unrhyw gamau lliniaru (os yn berthnasol)		
1	Economaidd	
2	Gwrthdodi	
3	Trosedd ac Anhrefn	
4	Amgylcheddol	
5	Cydraddoldebau	
6	Cytundebau Canlyniad	
7	Arall	

F - Atodiadau:

FF - Papurau Cefndir (cysylltwch os gwelwch yn dda gydag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):
<p>Dim</p> <p>RHESTR TERMAU</p> <p>Partneriaethau Menter Leol - Sefydlwyd y rhain yn Lloegr yn 2011, gan yr Adran ar gyfer Busnes, Arloesi a Sgiliau i arwain twf economaidd a chreu swyddi ar draws rhanbarth. Partneriaethau gwirfoddol ydynt rhwng Awdurdodau Lleol a busnesau.</p> <p>Y Fargen Twf - yn darparu arian ar gyfer y Partneriaethau uchod - neu bartneriaethau awdurdodau lleol yng Nghymru - ar gyfer prosiectau sydd o fudd i'r ardal leol a'r economi.</p> <p>Mentrau Datganoli - Nid oes fformat penodol, ond maent yn golygu datganoli pwerau a chyllidebau i ddarparu gwasanaethau ar draws rhanbarth.</p> <p>Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru - partneriaeth o awdurdodau lleol, y sector preifat a sefydliadau addysg sy'n gweithio i ddatblygu twf economaidd cryfach ar gyfer rhanbarth Gogledd Cymru.</p> <p>Cynghrais Merswy - Dyfrdwy - partneriaeth o Gynghorau Sir y Fflint, Wrecsam, Cilgwri a Gorllewin Swydd Gaer a Chaer, gyda'r sector preifat a sefydliadau addysg, yn gweithio gyda'i gilydd ar gyfer twf economaidd parhaus yn y rhanbarth trawsffiniol.</p>